

Lojzka Ovník (* 1924):

»Za šiviljo sem se izučila pri Bavdež Jožefi v Šentvidu pri Stični. Na Primskovem tedaj še nismo imeli elektrike in če sem hotela napredovati, sem se morala preseliti v mesto. Tako sem leta 1957 prišla v Litijo in začutila vso elitnost plesa predilcev. Litija je živela s tem že več mesecev prej, modni dogodek plesnega večera pa jih je spremljal še dolgo potem. Vodstvo Predilnice ga je organiziralo po februarški plači, ki so jo prejeli desetega v mesecu.

Šolski sistem izobraževanja je učenkam šiviljske stroke omogočal devetmesečno delo v delavnici, tako so pridobile veliko praktičnih znanj in se s pridnostjo izpopolnile tudi v ročni izdelavi. Ročnega dela je bilo veliko: gumbnice, razne bleščice, včasih smo z njimi prekrile celoten prsni del obleke. Gumbe za svečanost smo delale kar same. Najbolj tanko perlico smo oblekle v blago in nanj na gosto našile bleščice. Dolge obleke smo šivale samo za poroko in špinerbal, največ iz brokata, tafta, žameta in špicenštofa, pozneje iz lureksa in džersija. Obleka se je života lepo oprijela, princes kroj, spodaj pa sem jo razširila v zvonec kolikor se je dalo. Prvo leto sem delala za ta ples samo črne. Dolge rokavice iz čipke sem šivala na roke. Segale so do komolca in so bile tradicionalna sestavina plesne obleke brez rokavov. Črnine tudi niso smele biti preveč zaprte, lahko bi jih bilo zamenjati z žalnimi. Zato so si nekatere v bojazni, da se ne bi kdo zgražal, ogrnile z dva metra dolgim šalom, širine štirideset cm, podložen s podlogo v isti ali močni pink, raza barvi. Pogosto so si preko ramen ogrnile tudi štolo iz najmehkejšega krzna, sebol krzna v beli ali sivi barvi. Včasih sem se morala še sama braniti nad raznimi svarili pred globokimi dekolteji, da imam renome in lahko vplivam na stranke. Pa sem jim odgovorila: »To pa vam ne morem obljubiti. Jaz nisem Dior, moram delati tako, kot mi narekujejo stranke.«

Nekatere delavke so se znale zelo lepo urediti, ne samo v obleki. Znale so se dvigniti tudi v svojem lepem in dostojnem obnašanju, nasmešku, spoštljivosti do drugih. To je umetnost, nekatere obrnejo lepoto v dobro, drugim pa je zaradi narejene vzvišenosti in pretiranega ponosa v pogubo. Na ples so me vabile stranke z vabili, a sem delala do zadnjega, niti nisem imela svoje družbe.

Sama sem se v svoji stroki ves čas izpopolnjevala. Hodila sem na razstave, sejme, krojne tečaje, si ogledovala butike, tudi v Trst sem šla. Pozneje sem delala veliko tudi za Ljubljano, njihov lovski ples, za elitni rudarjev ples skok čez kožo v Zagorju, litijski planinski ples, pa tudi razne kostume za maskenbal.«

Vir:

Dolšek, Ida. Špinerbal: litijski ples predilcev. Šmartno pri Litiji: Biroservis, 2011, str. 111.